

Jarema Andrzej Rabiński

wpisanego na listy:

- **BIEGŁYCH SĄDOWYCH PRZY SĄDZIE OKRĘGOWYM W W-WIE**
w zakresie ochrony środowiska /Kd. 91-92, 93-97, 98-02/
- **RZECZOZNAWCÓW N.O.T. - S.I.T.O. NR 847** w specjalności ochrona środowiska.
- **RZECZOZNAWCÓW N.O.T. - S.I.T.M.B. NR 1105** w specjalności ochrona środowiska w toku realizacji inwestycji budowlanych.

Jada Nowak

- Asystent w Zespole Rzeczoznawcy
- Inż. architekt krajobrazu.

ASPEKTY FORMALNO - PRAWNE BŁĘDNEGO CIĘCIA KORON DRZEW

Powszechnie znana paremia prawnicza, wywodząca się z prawa rzymskiego, głosi *Ignorantia iuris nocet - Nieznajomość prawa szkodzi*. Należy dodać, iż nie tylko sprawcom, lecz przede wszystkim... **drzewom**.

Ustawodawca w przedmiocie **ochrony prawnej zieleni wysokiej** unormował w **ustawie o ochronie przyrody** (dalej **u.o.p.**) zagadnienia dotyczące:

- (nie tylko) **zezwoleń na usunięcie drzew** lub **krzewów**;
- (lecz również) prawidłowości realizacji prac cyt. *w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa* lub **krzewu**;
- **administracyjnych kar pieniężnych** za **zniszczenie** albo **uszkodzenie drzew** lub **krzewów**, w tym powodowanych nieprawidłowym cięciem koron.

Jednak w przepisach analizowanej **u.o.p.** wyodrębnia pojęcia formalno-prawne, jakimi są nie tylko (wskazane powyżej) **zniszczenie** albo **uszkodzenie drzewa**, lecz również cyt. *szkodzenie drzewom lub krzewom*.

PRZEDMIOT OCHRONY PRAWNEJ

Ustawodawca powyżej wskazane stany prawne wyszczególnia w niżej przywołanych przepisach:

- w przedmiocie **szkodzenia drzewom** lub **krzewom**, w **art. 87a ust. 1 u.o.p.** o treści cyt. *Prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie, z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu, przeprowadza się w sposób najmniej^{*2} **szkodzący drzewom** lub **krzewom**.*
- w przedmiocie **uszkodzenia** albo **zniszczenia drzewa** lub **krzewu** w **art. 87a ust. 2 - 5 u.o.p.** o treści odpowiednio:
 - ↳ **ust. 2** cyt. *Prace w obrębie korony*^{*4} **drzewa nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi**^{*1} w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w **całym okresie rozwoju**^{*3} **drzewa**, chyba, że mają na celu:
 - 1) **usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych**^{*5};
 - 2) **utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa**;
 - 3) **wykonanie specjalistycznego zabiegu**^{*4} w celu **przywróceniu statyki**^{*6} **drzewa**.
 - ↳ **Ust 3** cyt. *Zabieg, o którym mowa w **ust. 2 pkt 3**, wykonuje się na podstawie dokumentacji, w tym dokumentacji fotograficznej, wskazującej na konieczność przeprowadzenia takiego zabiegu. Dokumentację przechowuje się przez okres 5 lat od końca roku, w którym wykonano zabieg.*
 - ↳ **Ust. 4** cyt. *Usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w **całym okresie rozwoju drzewa**, w celu innym niż określony w **ust. 2**, stanowi **uszkodzenie drzewa**.*
 - ↳ **Ust. 5** cyt. *Usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 50% korony, która rozwinęła się w **całym okresie rozwoju drzewa**, w celu innym niż określony w **ust. 2**, stanowi **zniszczenie drzewa**.*

^{*1} Z mocy powyżej przywołanego (jakże kontrowersyjnego i kwestionowanego merytorycznie) **art. 87a ust. 2 pkt 1, ust. 4, ust. 5 u.o.p.** obecnie zakres legalnych (to znaczy zgodnych z obowiązującymi przepisami) *prac w obrębie korony drzewa* jest ograniczony jedynie do cytowanego cyt. *usuwania gałęzi*. Tym samym – z powodu ewidentnego błędu **ustawodawcy** w budowie logicznej i semantycznej analizowanej normy prawnej - przepisy te nie dotyczą jakichkolwiek innych elementów korony, do których zaliczane są (poza cyt. *gałęziami*) również:

- pień (w przypadku **drzew** jednopniowych);
- przewodniki (w przypadku egzemplarzy wielopniowych);
- konary;
- pędy.

^{*2} Jak wskazano w powyżej zacytowanym **art. 87a ust. 1 u.o.p. ustawodawca** nakazuje wykonywania prac przy **drzewie/ach**, (a w szczególności tych *wykonywane w obrębie korony drzewa*), cyt. *w sposób **najmniej szkodzący drzewom lub krzewom***.

Tym samym *a'contrario* (dowodząc z zaprzeczenia), **ustawodawca** nie wprowadza zakazu całkowitego *szkodzenia drzewom* np. w toku wykonywania analizowanych prac, ponieważ dopuszcza prace *szkodzące drzewom*, o ile... szkodzą one cyt. *w sposób **najmniejszy***.

W miejscu tym należy wskazać, iż część autorytetów (w szczególności dendrologów nierozumiejących – gdyż nieznających w pełni zagadnień arborystycznych), reprezentuje pogląd, iż **każde cięcie** jest szkodliwe dla **drzewa**. Podnoszony jest argument, iż w wyniku przeprowadzanego cięcia:

- (nie tylko wymienionych w analizowanych przepisach) *gałęzi **obumarłych lub nadłamanych***^{*5}, co niejednokrotnie jest niezbędne w celu wyeliminowania powodowanych takim stanem **zagrożeń**:
 - ↳ **życia** lub **zdrowia** ludzkiego;
 - ↳ **mienia** – tzw. *zagrożenia technicznego* (w szczególności dla **obiektów budowlanych**);
 - ↳ **ruchu**:
 - **drogowego**;
 - **kolejowego**;
 - **wodnego**,
- (również, pominiętych przez **ustawodawcę**) elementów korony, które są np.:
 - ↳ silnie zaatakowane przez patogeny, co niejednokrotnie również jest niezbędne w celu wyeliminowania powodowanych takim stanem ww. **zagrożeń**;
 - ↳ wzajemnie trących się (ocierających);
 - ↳ usuwanych, w toku **cięć technicznych**, gdy jest to jedynym sposobem umożliwiającym zaadoptowanie egzemplarza – przeciwdziałania konieczności jego usunięcia drzewa;
 - ↳ w toku cięć korekcyjnych (jednak wykonywany w innym *celu* niż omawiane *przywrócenie statyki*);
 - ↳ itp.

powstają **uszkodzenia poboczniczy pnia** (dawnej określane jak tzw. *rany*). Następnie wskazywane są powodowane w tym uciążliwości dla **drzew** i wyjaśniane są niebezpieczeństwa (a nawet zagrożenia) powodowane tym zabiegiem (cięciem), w szczególności „otworzeniem wrót infekcji”, ograniczeniem masy asymilacyjnej itp..

Jednak powyżej opisane pojmowanie cięć koron **drzew** jest, nie tylko z powodu braku znajomości przedmiotu, lecz nawet celowo, **pozbawiane niezbędnej informacji, iż w istocie pomimo występujących niekorzystności, w przypadku realizacji cięć w sposób prawidłowy, ich wykonanie jest wielokrotnie korzystniejsze dla ogólnego stanu** (w tym fitosanitarnego) **drzewa**, ponieważ **pozytywy przewyższają negatywy**.

Ponadto niejednokrotnie wykonanie cięć jest **niezbędne** – to znaczy, iż jedynie poprzez cięcia można wyeliminować zdecydowanie gorszą alternatywę, jaką jest konieczność usunięcia **drzewa**.

Właśnie, dlatego **ustawodawca** rozumiejąc potrzebę, a nawet konieczność wykonywania analizowanych specjalistycznych zabiegów (cięć), nie zabronił ich realizacji, lecz jedynie wprowadził **nakaz wykonywania** ich *w sposób **najmniej szkodzący drzewom lub krzewom***.

^{*3} Nadto analizowane przepisy są często nieświadomie naruszane z powodu niezrozumienia, iż wskazane **dopuszczalne wielkości redukcji korony** nie określają **wielkości realizowanego zabiegu**, lecz odnoszą się do całego okresu rozwoju drzewa.

Powoduje to konieczność każdorazowego sprawdzenia – w szczególności przed podpisaniem **umowy** – czy wykonanie cięć jest w ogóle dopuszczalne. Należy, bowiem pamiętać, że **drzewo** jeszcze przed rozpoczęciem powierzanego arborystyce specjalistycznego zabiegu cięcia korony, może już mieć zredukowaną koronę w stopniu wykluczającym jakiegokolwiek dalsze cięcia np.:

- *przekraczającym 30% korony* - w tym przypadku wykonanie jakichkolwiek dalszych cięć wyczerpie znamiona jego **uszkodzenia**;
- *przekraczającym 50% korony* – a w tym przypadku wykonanie jakichkolwiek dalszych cięć wyczerpie znamiona jego **zniszczenia**.

PRACE, czy... SPECJALISTYCZNE ZABIEGI

^{*4} **Ustawodawca** wprowadza, a tym samym (zgodnie z zasadą ogólną **ustawodawca jest racjonalny**) rozzóżnia dwa pojęcia (gdyż w innym przypadku wprowadziłby jedynie jedno z nich):

- w **art. 87a ust. 1 u.o.p.** o treści cyt. **prace**, wśród których wyodrębnia:
 - ↳ *prace ziemne*
 - ↳ *inne prace*, w których (nadto) rozzóżnia sposób ich *wykonywania*:
 - *ręczny*,
 - *z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych*.
- w **art. 87a ust. 2 u.o.p.** dookreśla powyżej przywołane pojęcie, jako cyt. **prace w obrębie korony**. Analiza budowy treści analizowanego przepisu pozwala na stwierdzenie, iż w ocenie **ustawodawcy** do omawianych **prac w obrębie korony**, zalicza on:
 - ↳ zarówno **pkt. 1) usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych**;
 - ↳ jak też **pkt. 2) utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa**;
- (jednak) w **art. 87a ust. 2 pkt 3 u.o.p.** wprowadza inne (dodatkowe) pojęcie określane, jako cyt. **wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywróceniu statyki^{*6} drzewa**;

W ocenie autorów w **obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa** lub w **obrębie korzeni lub pędów krzewu**, należy przeprowadzać wyłącznie **specjalistyczne zabiegi**, a nie wykonywać **prace**. Jednak można (nie podzielając tego poglądu) zrozumieć intencje **ustawodawcy**, który zamierzał wprowadzić szerszy (niż proponują to autorzy) katalog **czynności dozwolonych w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa** lub w **obrębie korzeni lub pędów krzewu** – stąd wprowadzenie określenia **prace**. Jednak dla potrzeby zapewnienia ochrony prawnej **drzew**, ograniczono katalog tych **prac** poprzez wskazanie sposobu ich **wykonywania** – **nakazem przeprowadzania ich w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom**.

W ocenie autorów jednak zdecydowanie odmiennie należy ocenić wprowadzenie rozzóżnienia pojęć **prace** oraz **specjalistyczny zabieg** w przypadku czynności określanych, jako:

- *usunięcie gałęzi* (winno być **cięcie**);
- *oraz utrzymywanie uformowanego kształtu korony*;

gdyż czynności te, o ile są wykonywane prawidłowo, to z istoty swojej stanowią właśnie **specjalistyczne zabiegi** – ponieważ w prawidłowy sposób (to jest w sposób nie szkodzący **drzewom**) może wykonywać je wyłącznie osoba dysponująca specjalistyczną wiedzą, jak też umiejętnościami.

Ustawodawcy należy również wskazać, że deprecjonuje on pojęcia *usuwania gałęzi* oraz *utrzymywanie uformowanego kształtu korony* (a więc zabieg prawidłowego *cięcia*), poprzez zaliczenie ich do *prac*, a nie do *specjalistycznych zabiegów*. Niejako zachęca szeroki ogół, w tym podmiotów niewykwalifikowanych, do ich wykonywania. Nie sygnalizuje, gdyż **zaniechał** wskazania wymaganej okoliczności, jaką w tym przedmiocie (jest wymagana specjalizacja (profesjonalizm) - z uwagi na potrzebę przeciwdziałania masowemu **uszkodzeniu drzew** w toku niefachowo wykonywanych cięć.

Ponadto poprzez wadliwie (w ocenie autorów) użyte pojęcie *prace*, a nie wprowadzenie wymogu wykonania *specjalistycznego zabiegu*, **ustawodawca** wprowadza zbędne trudności dowodowe w przypadku dokonywania oceny ich prawidłowości, (przez **biegłego** - gdyż **urzędnicy** nie mogą tej przesłanki oceniać osobiście). Zaklasyfikowanie *usuwania gałęzi* oraz *utrzymywania uformowanego kształtu korony*, do *specjalistycznych zabiegów*, a nie do *prac* poprzez zmianę kryterium (miernika służącego za podstawę oceny) wyeliminowałyby nie tylko liczne trudności dowodowe, lecz przeciwdziałało obecnie masowemu **uszkodzeniu drzew** przez osoby i podmioty wykonujące cięcia nieprofesjonalnie.

TRUDNOŚCI I WYMOGI DOWODOWE

*5 Jak wynika wprost z treści analizowanych przepisów – *usuwania gałęzi* jest dopuszczalne, w większym wymiarze niż wskazane odpowiednio **30% korony** w przypadku **uszkodzenia drzewa** lub **50% korony** w przypadku **zniszczenia drzewa**, gdy:

- jest *wykonanie* nie tylko w toku *specjalistycznego zabiegu w celu przywrócenia statyki drzewa*,
- lecz również, gdy obejmuje *usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych*.

W związku z powyższym wskazać należy, iż **udowodnienie** przez **organ** - jak też **biegłego**, lub zespół **biegłych** – na podstawie **czynności ogłędzin drzewa** przeprowadzanych po wykonanych cięciach i wywiezieniu urobku, rzeczywistej wielkości redukcji jego korony (wskazanej w **art. 87a ust. 2, 4, 5 u.o.p.**) w zakresie obejmującym:

- cyt. *usunięcie gałęzi obumarłych* - nie powinno powodować istotnych wątpliwości dowodowych, z powodu innego wyglądu płaszczyzny powstałego **uszkodzenia** poboczniczy pnia (dawniej określanej pojęciem *rany*) powstałej w wyniku odcinania *gałęzi obumarłej* albo żywej.
- cyt. *usunięcie gałęzi **nadłamanych*** - odmiennie, może powodować:
 - ↳ albo istotne wątpliwości dowodowe;
 - ↳ albo wręcz brak możliwości (wymaganego) **udowodnienia** (precyzyjnego **oszacowania**) wielkości przeprowadzonej redukcji;

z powodu identycznego wyglądu płaszczyzny powstałych **uszkodzeń** poboczniczy pnia (dawniej tzw. *ran*) powstałych w wyniku odcinania gałęzi **nadłamanych**, ale nadal żywych albo gałęzi żywych nienadłamanych.

W związku z powyższym, co potwierdza wieloletnia praktyka zawodowa **biegłego**, nie można, *a priori* (łac. „z góry”, „uprzedzając fakty”, „z założenia”, niezależnie od empirii) **wykluczyć**, że z nawet z **bardzo silnie ciętej** korony **drzewa** (choć jest to bardzo rzadkie), usunięto wyłącznie *gałęzie obumarłe lub nadłamane*, a nie nienadłamane.

Należy również pamiętać o możliwości tzw. **zaprzeczenia *strony***. Jak wynika z **orzecnictwem sadowo administracyjnym** i nauki prawa, jeżeli w **postępowaniu administracyjnym *strona* zaprzecza istnieniu pewnego faktu** [np. usunięcia gałęzi nienadłamanych – przyp. wł.], a **organ nie daje zaprzeczeniu wiary i chce na podstawie tego faktu nałożyć na *stronę* jakiś obowiązek** [np. uiszczenia **administracyjnej kary pieniężnej** za **zniszczenie** lub uszkodzenie **drzew** w trybie określonym w **art. 87a ust. 4** albo **5 u.o.p.**- przyp. wł.] to musi ten fakt **udowodnić**. Zgodnie, z bowiem z wyrokiem **Naczelnego Sądu**

Administracyjnego - Ośrodek Zamiejskowy w Rzeszowie, z dnia 14 listopada 1996 roku, (sygn. akt: SA/Rz 1162/95): *Oparcie zaskarżonego orzeczenia na **domniemanej** okoliczności faktycznej **nie ustalonej** w **postępowaniu administracyjnym**, której **prawdziwości skarżący przeczy, stanowi o wadliwości postępowania**.*

Dlatego w toku prowadzonego **postępowania administracyjnego**, organ winien przeprowadzić również inne **środki dowodowe** np. **dowód z przesłuchania świadka/ów** na okoliczność stanu faktycznego korony **drzewa** bezpośrednio przed rozpoczęciem zabiegu cięcia.

Ponadto osoby lub podmioty **na prawach strony** – organizacje społeczne, zainteresowane **udowodnieniem** ew. nieprawidłowości w analizowanym zakresie, powinny wykonać fotograficzną dokumentację dowodową obrazującą stan (np. brak złamań) usuwanych elementów korony (w tym *gałęzi*) lub dowodową dokumentację filmową *prac wykonywanych w obrębie korony drzewa lub pędów krzewu*.

Przypomnieć również należy, że **art. 7a. § 1 k.p.a.** stanowi, iż cyt., jeżeli *przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku [np. uiszczenia administracyjnej kary pieniężnej] bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, **wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony**, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.*

STABILNOŚĆ W PODŁOŻU, WYTRZYMAŁOŚĆ MECHANICZNA DREWNA, a... STATYKA **DRZEWA**

*6 Koniecznym jest wyjaśnienie, iż pojęcie STATYKA:

1. jest błędnie utożsamiane, nie tylko przez wiele osób profesjonalnie zajmujących się diagnostyką stanu **drzewa**, (określanem **zagrożenia**, jak też oceną **ryzyka**), lecz nawet pracowników naukowych (dendrologów), z innymi jednak odrębnymi nieprawidłowościami, a w szczególności:

- osłabieniem **wytrzymałości** mechanicznej drewna pnia albo przewodnika albo konaru (powodowanego wieloma czynnikami w tym np. ubytkiem lub ubytkami, wadami pierwotnymi drewna itp.);
- zmniejszeniem lub utratą **stabilności drzewa w podłożu** powodowanego np.:
 - ↳ **zniszczeniem** systemu korzeniowego;
 - ↳ **uszkodzeniem** jego korzeni;
 - ↳ redukcją systemu korzeniowego np. w toku zbyt blisko realizowanych wykopów w celu **budowy** infrastruktury podziemnej, fundamentu **budynku** itp.
 - ↳ ograniczeniem możliwości rozrastania się sytemu korzeniowego, jedno lub wielostronnej, powodowanej np. fundamentem zbyt blisko zlokalizowanego **budynku**, wzrostem na skarpie, itp.).

STATYKA ≠ STABILNOŚĆ** ≠ WYTRZYMAŁOŚĆ MECHANICZNA****

**** nie są synonimami!**

2. posiada swoją definicję, poniżej przywołaną:

STATYKA – *to dział dynamiki zajmujący się **równowagą układów sił działających na ciało** [- jakim jest **drzewo**] **pozostające w spoczynku** lub [- co nie dotyczy drzew] **ruchu** (...).*

Reasumując z powodu niechlujności, z jaką przygotowano treść analizowanej **normy prawnej**, gdyż trudno autorom stawiać zarzut braku podstawowej wiedzy w zakresie normowanego przedmiotu, uznano za **nielegalne wykonanie** – innego – **specjalistycznego zabiegu** – poza wymienionym – **przywracaniem statyki drzewa**.

Tym samym **nielegalne** jest, choć w istocie potrzebne i zasadne merytorycznie, zwiększenie w niektórych przypadkach wielkości redukcji korony z innej uzasadnionej przyczyny, o ile jest to jedyny sposób eliminujący konieczność usunięcia drzewa.

W szczególności celem takiego zabiegu może być przeciwdziałanie (skutkom wskazanych powyżej nieprawidłowości):

- osłabieniu **wytrzymałości** mechanicznej drewna;
- zmniejszeniu stabilności drzewa w podłożu.

ADMINISTRACYJNA KARA PIENIĘŻNA

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta działając w trybie określonym w art. 88 ust. 1 u.o.p. wymierza *administracyjną karę pieniężną* za:

pkt 3) *zniszczenie drzewa lub krzewu*

pkt 4) *uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa*.

Analiza treści przepisów u.o.p. pozwala na sformułowanie wniosku, iż **ustawodawca** (zapewne w wyniku niechlujnego – stąd tak liczna krytyka treści ostatniej zmiany u.o.p.) nie wprowadził możliwości nałożenia **administracyjnej kary pieniężnej** za wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu,

- nie tylko *prac ziemnych*
- lecz również **innych** *prac* [w tym cięcia koron **drzew**],

realizowanych:

☞ *ręcznie*

☞ *z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego* [np. pilarki mechanicznej],

☞ *urządzeń technicznych* [np. piły teleskopowej lub ogrodowej do gałęzi lub kaburowej],

gdy są one prowadzone wbrew ustanowionemu obowiązkowi *przeprowadzania ich w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom*. Jest to klasycznym przykładem tzw. *ułamnej* normy prawnej.

Należy jednak przypomnieć, iż z mocy:

- art. 89 ust. 7 u.o.p. cyt. *W przypadku usunięcia albo zniszczenia drzewa lub krzewu, albo uszkodzenia drzewa w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności, nie wymierza się administracyjnej kary pieniężnej.*
- art. 89 ust. 10 u.o.p. o treści cyt. *Nie wszczyna się postępowania w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej, a postępowanie wszczęte w tej sprawie umarza się, jeżeli od końca roku, w którym usunięto lub zniszczono drzewo lub krzew albo uszkodzono drzewo, upłynęło 5 lat.*

Ponadto **ustawodawca** w art. 88 ust. 4 u.o.p. wskazał na celowość **odroczenia**, na okres 5 lat, **terminu płatności administracyjnej kary pieniężnej** wymierzonej na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 3 u.o.p., *jeżeli stopień zniszczenia drzewa lub krzewu nie wyklucza zachowania jego żywotności*. Jednak w omawianym przypadku z mocy art. 88 ust. 5 u.o.p. cyt. *odroczenie terminu płatności kar wymierzonych za zniszczenie korony drzewa dotyczy 70% wysokości kary*.

WYSOKOŚĆ **administracyjnej kary pieniężnej** normują, między innymi, poniższe przywołane przepisy:

Art. 89 ust. 1 u.o.p. mocą, którego cyt. *administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1–3*, [to jest w przypadku udowodnienia zarzutu **zniszczenia drzewa** – przyp. wł.] *5 i 6, ustala się w wysokości **dwukrotnej** opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu, o której mowa w art. 84 ust. 1, a w przypadku, w którym usunięcie drzewa lub krzewu jest zwolnione z obowiązku uiszczenia opłaty, administracyjną karę pieniężną*

ustala się w wysokości takiej *opłaty*, która byłaby ponoszona, gdyby takiego zwolnienia nie było.

Natomiast mocą *art. 89 ust. 2 u.o.p.* cyt. *administracyjną karę pieniężną*, o której mowa w *art. 88 ust. 1 pkt 4*, [to jest w przypadku udowodnienia zarzutu *uszkodzenia drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa* – przyp. wł.], ustala się w wysokości *opłaty za usunięcie drzewa*, o której mowa w *art. 84 ust. 1*, *pomnożonej przez 0,6*.

Z mocy *art. 89 ust. 11 u.o.p.* cyt. *Organ może umorzyć 50% wymierzonej kary*, o której mowa w *ust. 1 lub 2*, *osobom fizycznym*, które na cele niezwiązane z *prowadzeniem działalności gospodarczej usunęły lub zniszczyły drzewo lub krzew albo uszkodziły drzewo*, w przypadku gdy osoby te nie są w stanie uiścić kary w pełnej wysokości bez znacznego uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, jeżeli dochód miesięczny na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku.

Kończąc należy dodać, iż kwestie *administracyjnych kar pieniężnych* są jedynie zasygnalizowane, a nie w pełni omówione całościowo gdyż nie jest przedmiotem tego opracowania.

UWAGI KOŃCOWE

1. Zarówno autorzy, jak też Prezes Federacji Arborystów Polskich zamierzają, aby **niniejsze opracowanie** nie było opracowaniem „statycznym”, lecz **dynamicznie zmieniało się**. Dlatego uprzejmie prosimy czytelników o zgłaszanie:
 - 1.1. ewentualnych uwag – jeśli jakkolwiek fragment naszego opracowania jest napisany nieczytelnie lub budzi wątpliwości interpretacyjne;
 - 1.2. pytań – o ile którakolwiek z przywołanych **norm prawnych** budzi wątpliwość lub wymaga dalszego omówienia;
 - 1.3. uzasadnionej krytyki – o ile czytelnik reprezentuje zdanie odmienne od poglądu prezentowanego przez autorów.
2. Autorzy wyjaśniają, że:
 - 2.1. określenia posiadające tzw. **definicje legalne** – to znaczy definicje (wyjaśnienie znaczenia danego pojęcia) zawartą w **normie prawnej obowiązującej** w dacie publikacji, są pisane kolorem niebieskim.
 - 2.2. **normy prawne obowiązujące** w dacie publikacji, są przytaczane w pełnym brzmieniu przy użyciu *wersalika*.
 - 2.3. komentarze autorów są zamieszczone czcionką używaną w tej publikacji dla rozróżnienia tekstu cytowanego **przepisu prawnego** od komentarza autorów.